

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

RPO-630978-VII-7012/G9/JL

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, *1 września 2010 r.*

Pan
Stanisław Chmielewski
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości
WARSZAWA

szanowny Panie Ministrze

Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi osób pozbawionych wolności na przyjętą przez administracje jednostek penitencjarnych procedurę rozpatrywania wniosków o udzielenie czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego z powodów szczególnie ważnych dla skazanego. Przedmiotowe sprawy w szczególności dotyczą zgonów osób bliskich skazanemu.

W związku z tym, w dniu 5 marca 2010 r. skierowałem wystąpienie do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, w którym wskazałem na uchybienia w procedurze wydawania zezwoleń na czasowe opuszczenie jednostki penitencjarnej w celu udania się na pogrzeb osoby najbliższej. W dniu 19 maja 2010 r. przesłałem Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej dodatkowe informacje związane z opisem dwóch spraw, które były rozpatrywane w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich.

Pierwsza dotyczyła pana A. B. s. R., który w dniu 11 sierpnia 2009 r. otrzymał telegram z informacją o śmierci syna swojej szwagierki. W dniu 12 sierpnia 2009 r., w godzinach porannych, złożył odpowiedni wniosek u wychowawcy. Pismo zostało dostarczone do biura podawczego Sądu Okręgowego w B. w dniu 12 sierpnia 2009 r., a o godzinie 14.30 zostało zarejestrowane. Sędzia rozpatrzył wniosek dopiero w dniu 14 sierpnia 2009 r. Nie uwzględnił go, ponieważ uroczystości pogrzebowe odbyły się w dniu 13 sierpnia 2009 r. o godz. 10.00. Z wyjaśnień sędziego,

jakich udzielił skazanemu wyniku, iż nie został on powiadomiony przez administrację Aresztu, jak też przez rodzinę skazanego, że do Sądu wpłynął wniosek w trybie art. 141 a Kodeksu karnego wykonawczego.

W drugiej sprawie stroną postępowania był pan J. D. s. A., zamieszkały w województwie lubelskim. W dniu 28 października 2009 r. został on poinformowany przez administrację Aresztu Śledczego w W. - B. o śmierci ojca. Uroczystości pogrzebowe miały odbyć się 30 października 2009 r. o godz. 10.00. Wniosek o udzielenie czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego w asyście funkcjonariuszy SW skazany złożył w dniu 29 października 2009 r. Tego samego dnia administracja Aresztu przesłała go telefaxem do Sądu Okręgowego W. - P. w W. Do wniosku załączono odpis skróconego aktu zgonu i zaświadczenia z parafii, a także opinię o skazanym podpisaną przez zastępcę dyrektora Aresztu, zawierającą propozycję wyrażenia zgody na udział skazanego w uroczystościach pogrzebowych. Także w tym samym dniu sędzia odmówił skazanemu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego argumentując, iż do Sądu nie wpłynęły oryginały wymaganych dokumentów (sprawa ta - w zakresie dotyczącym praktyki sądowej - była przedmiotem wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 6 sierpnia 2010 r. do Ministra Sprawiedliwości - RPO-601904-VII/10).

W odpowiedzi z dnia 11 czerwca 2010 r. (l.dz. BDG-070-37/10/235) Dyrektor Generalny Służby Więziennej stwierdził, iż działania podjęte przez administracje jednostek penitencjarnych w obu sprawach należy ocenić jako szybkie i sprawne, a zarzut sędziego penitencjarnego pod adresem jednostki penitencjarnej w sprawie p. B. nie znajduje oparcia w przepisach prawa. Ponadto uznał, iż przekazywanie do sądu wniosku skazanego wraz z dokumentami za pomocą faksu nie jest zakazane przez prawo, a powoływanie się sędziego na przepis § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz. U. z 2004 r. Nr 15, poz. 142) - jest nietrafne. Podkreślił, iż Centralny Zarząd Służby Więziennej na bieżąco monitoruje zarówno sposób, jak i procedury udzielania osadzonym zezwoleń w trybie art. 141 a k. k. w., co przynosi pozytywne efekty w postaci szerokiego stosowania

zezwoleń w sytuacjach losowych. Ponadto dodał, iż szybkość i zakres podejmowanych działań w sprawach udzielenia zezwolenia skazanemu na opuszczenie zakładu karnego winny być dostosowane do istniejących okoliczności.

Analiza opisanych powyżej spraw wskazuje jednak na brak należytej współpracy pomiędzy sędziami penitencjarnymi a administracją jednostek penitencjarnych. Skłania jednocześnie do wniosku, że rozbieżna interpretacja przepisów przez te podmioty przynosi negatywne konsekwencje dla osadzonych.

Należy ponadto zauważyć, że ocena działań sądu, czy sędziów penitencjarnych, nie należy do kompetencji ani dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego, ani Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, co podkreślił Pan Minister w skierowanym do mnie piśmie z dnia 11 czerwca 2010 r. (BM-V-0760-3/10/6). Zamiast formułowania takich ocen, Centralny Zarząd Służby Więziennej winien wypracować klarowne zasady postępowania w sprawach wydania zezwolenia na czasowe opuszczenie jednostki penitencjarnej na pogrzeb osób najbliższych dla osadzonego. Moim zdaniem, są to sytuacje wymagające elastyczności, szybkiego działania oraz ustalonej współpracy z sędziami penitencjarnymi.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Z pozdrowieniami

